

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33722
Nom	Materials i recursos per a l'ensenyament
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1307 - Grau de Pedagogia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1307 - Grau de Pedagogia	102 - Formación y desarrollo profesional docente II	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
CHISVERT TARAZONA, MARIA JOSE	100 - Didàctica i Organització Escolar

RESUM

Aquesta assignatura és una assignatura optativa de quart curs del Grau de Pedagogia. Pretén fer reflexionar l'alumnat sobre els diferents recursos i materials educatius. També es tracta d'analitzar críticament quines possibilitats ofereixen els diferents materials i recursos educatius i els models pedagògics que hi ha darrere de la utilització d'unes o altres eines. I és que en la nostra societat, amb l'avanç tecnològic, han sigut impulsades noves ferramentes que contribueixen a la producció del coneixement. Cada vegada més, per al desenrotllament del currículum escolar, s'estan utilitzant materials didàctics elaborats a partir d'un ventall de dissenys i formats tecnològics. En educació resulta necessària la intervenció pedagògica per a dissenyar, crear i avaluar els distints materials i recursos didàctics atenent a les característiques del context escolar. Per això, esta assignatura ofereix als estudiants un espai d'anàlisi i pràctica sobre els materials i recursos per a l'ensenyança.

Nota: aquesta guia es concretarà en el programa docente de l'assignatura.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Cap

COMPETÈNCIES

1307 - Grau de Pedagogia

- Que els estudiants adquirisquen la capacitat d'organització i planificació.
- Que els estudiants siguen capaços de comunicar-se de manera professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Que els estudiants siguen capaços de gestionar la informació.
- Que els estudiants tinguen la capacitat de treballar en equips multi i interdisciplinaris.
- Que els estudiants desenrotllen la innovació i la creativitat en la pràctica professional
- Que els estudiants sàpien conèixer i comprendre els processos d'ensenyança aprenentatge i la seua incidència en la formació i desenrotllament integral de les persones i comunitats.
- Que els estudiants siguen capaços de dissenyar plans, programes, projectes accions i recursos educatius en diferents contextos.
- Que els estudiants siguen capaços de realitzar estudis prospectius i avaluatius sobre característiques, necessitats i demandes educatives.
- Que els estudiants siguen capaços de dissenyar programes, projectes i propostes innovadores de formació i desenrotllament de recursos formatius en contextos laborals, familiars i institucionals en les modalitats presencials i virtuals.
- Que els estudiants apliquen estratègies i tècniques de tutorizació, entrenament, assessorament entre iguals, consulta i orientació en processos educatius i formatius.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

* Identifiquen ferramentes necessàries per a comprendre, estimar, elaborar i usar el material d'ensenyança atenent a les distintes característiques educatives que definixen el seu ús eficaç i eficient en el context escolar.

* Analitzen els criteris pedagògics generals per a avaluar i produir materials.

* Dissenyen, creen i avaluen materials orientats a situacions educatives definitives.

Nota: Els programes de les professores i els professors estan disponibles en:
<http://www.uv.es/didorg/guiesdocents/>

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Els materials i recursos educatius

Concepte. Materials i recursos per ensenyar o per aprendre? Relació dels mitjans amb la seqüència didàctica. Tipologia de materials i recursos educatius.

Nota: Els programes de les professores i els professors estan disponibles en:
<http://www.uv.es/didorg/guiesdocents/>

2. Els mitjans i recursos didàctics com a ferramentes o com a condicionadors de les tasques i les seqüències didàctiques

1. La evolució en les pràctiques educatives a través dels llibres de text.
2. Recursos Educatius Oberts. Objectes d'aprenentatge i aplicacions tecnològiques com a recurs per a l'ensenyament.
3. Plataformes i Entorns Virtuals d'Aprenentatge. Gestió i organització dels continguts didàctics.

3. El llibre de text com a material hegemònic al sistema reglat

Instruments per a l'anàlisi del llibre de text. Conseqüències metodològiques i polítiques del seu ús. La transformació del llibre de text en llibre de text digital.

4. Els materials curriculars elaborats pel professorat. La innovació educativa a través dels materials i recursos educatius

Laboració de materials curriculars com a ferramenta de desenvolupament docent i de renovació pedagògica.

5. Els materials i recursos educatius digitals

Els materials digitals a IE-learning i com a support a les activitats presencials a l'educació formal. Recursos Educatius Oberts (REO) com a recurs per a l'ensenyament (objectes d'aprenentatge, aplicacions tecnològiques). Plataformes i Entorns Virtuals d'Aprenentatge.

6. Materials i recursos d'atenció a la diversitat

Materials i recursos per a l'atenció a les necessitats educatives especials. Recursos Educatius Oberts (REO) d'atenció a la diversitat. Accessibilitat i procediments per a la inclusió. Plataformes i Entorns Virtuals d'Aprenentatge.

7. Els materials i recursos didàctics a l'educació no formal

Les guies didàctiques als museus i activitats relacionades amb el patrimoni. Els recursos didàctics a les activitats medioambientals i de coneixement dels espais naturals. Materials i recursos diversos per treballar amb joves i infants en l'educació no formal.

8. Avaluació i selecció dels materials curriculars

Esquemes d'anàlisi i valoració de materials curriculars. Instruments d'avaluació. Criteris per a la selecció i avaluació de materials educatius.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	3,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	4,50	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Es va a seguir una metodologia activa on el debat i la discussió van a formar part del treball diari. Es pretén desenvolupar una consciència crítica del treball. Entenem que en el treball dels pedagogs i pedagogues és molt important la reflexió crítica sobre la tasca diària i el futur de l'educació en la societat tecnològica en què vivim.

Es desenvoluparà un pla de treball que consisteix a anar treballant els diferents temes a partir de textos de reflexió, debats, anàlisi de materials, etc., amb la participació de l'estudiantat.

L'alumnat elaborarà en grups de 3 o 4 persones un diari de classe on descriurà els aspectes treballats així com les seues reflexions personals sobre allò treballat a classe. En aquest l'alumnat també afegirà posts i reflexions sobre notícies o altres qüestions o textos que li ajuden a construir coneixements sobre els continguts de la matèria.

Individualment o en grup l'alumnat haurà fer treballs d'anàlisi pedagògica d'algun material o recurs educatiu, així com desenvolupar una material curricular per a l'àmbit de l'educació formal o no formal.

En classe es plantejaran debats i dinàmiques per tal d'anar construint el coneixement i reflexionant.

Nota: Els programes dels professors i les professores estan disponibles en:

<http://www.uv.es/didorg/guiesdocents/>

AVALUACIÓ

Per a l'avaluació es tindran en compte les competències assignades anteriorment. S'estructura atenent a:

- Assistència a classe.
- Diari de classe individual on s'inclouran les activitats individuals realitzades, aportacions personals, etc.
- Participació activa: Intervencions en classe, participació en activitats de classe i virtuals, dinàmiques de grup, etc.
- Treballs grupals.

S'arreglegaran elements com ara:

- la creació de materials i recursos (imatges, textos, vídeos, aplicacions...).
- reflexions d'activitats realitzades.
- referències i comentaris de notícies, articles, llibres, vídeos... relacionats amb l'assignatura.

Criteris generals d'avaluació

- a) Correcta i adequada aplicació de les categories conceptuals estudiades.
- b) Exposició d'un pensament propi argumentat amb una estructura on es puga distingir la tesi defensa i l'articulació dels arguments en que aquesta es fonamenta.
- c) Coherència en l'aplicació a supòsits pràctics dels nous sabers.
- d) Adequació en temps i forma de la presentació de les tasques recomanades:
 - Claredat expositiva en l'aplicació a supòsit pràctics dels nous sabers
 - Rigor en citar fonts: respecte a qualsevol dels sistemes existents per a citar fonts bibliogràfiques
 - Utilització d'un llenguatge no sexista, es a dir, un llenguatge que nomena la realitat tal i com és: en masculí i femení.

Si algú no pot assistir a classe de manera regular, ha de posar-se en contacte amb el professor o professora.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Area, M.; Parcerisa, A.; Rodríguez, J. [Coord.] (2010). Materiales y recursos didácticos en contextos comunitarios. Barcelona: Graó
- Bautista, A. y Velasco, H. [Coords.] (2011). Antropología audiovisual: medios e investigación en educación. Madrid: Trotta.
- Peirats, J. y San Martín, Á. [Coords.] (2011). Tecnologías Educativas 2.0. Didáctica de los contenidos digitales. Madrid: Pearson.
- San Martín, Á. (2009). La escuela enredada. Barcelona: Gedisa.
- Área, M. (2009). Introduccioìn a la tecnologiaì educativa. Universidad de La Laguna. Recuperado de <https://goo.gl/AJyj2N>
- Atienza, J.L. (1994). Materiales curriculares. Para qué? Signos . Teoria y práctica de la educación, 11.
- Díaz Barriga, A. (2013). Secuencias de aprendizaje ¿un problema del enfoque de competencias o un reencuentro con perspectivas didácticas? Profesorado, Revista de currículum y formación del profesorado. Vol. 17.

- Freinet, C. (1969). Técnicas Freinet de la escuela moderna. Madrid. SXXI.
- Gimeno, J. (1991). El currículum, una reflexión sobre la práctica. Madrid. Morata
- Loughlin, C.E.; Suina, J.H. (1987). El ambiente de aprendizaje. Diseño y organización. Madrid. Morata
- Martínez Bonafé, J. (2002). Políticas del libro de texto escolar. Madrid: Morata
- Martínez, F. et al. (2008). Producción de material didáctico: los objetos de aprendizaje. RIED. Revista Iberoamericana de educación a distancia. 11(1). Recuperado de <http://goo.gl/o39DGA>
- Montessori, M. (1926). Ideas generales sobre mi método.
- Monclús, C. (2015) TIC, TAC, TAP? què hi ha darrere? Innovació, metodologies i transformació social i educativa de la 7ª Jornada ComparTic TIC, TAC, TAP. Construïm el canvi educatiu. 8 de maig de 2015. https://www.academia.edu/13198107/TIC_TAC_TAP_què_hi_ha_darrere_Innovació_metodologies_i_transformació
- Parcerisa, A. (1996) Materiales curriculares: cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos. Barcelona. Graó

Complementàries

- Área, M. (1999) Los materiales curriculares en los procesos de diseminación y desarrollo del currículum en Escudero, Juan M. (coord.) Diseño, desarrollo e Innovación en el currículum. Madrid. Síntesis
- De Pablos [Coord] (2015). Los centros educativos ante el desafío de las tecnologías digitales. Madrid: La Muralla.
- López, A. (2007) Libros de texto y profesionalidad docente. En Avances de Supervisión Educativa. Revista de la Asociación de Inspectores de Educación de España. Recuperado de: <http://goo.gl/oLrMc6>
- Martínez Bonafé, J. (1992) ¿Cómo analizar los materiales? Cuadernos de Pedagogía 203
- Méndez, J.M. (2001) El papel de los materiales en la intervención educativa. XXI. Revista de Educación. núm. 3. Universidad de Huelva
- Onrubia, J. (2005) Aprender y enseñar en entornos virtuales: actividad conjunta, ayuda pedagógica y construcción del conocimiento. RED Revista de Educación a Distancia.
- Zapata, M (2005) Secuenciación de contenidos y objetos de aprendizaje. RED Revista de Educación a Distancia.
- Adell, J. y Castañeda L. (2013). Entornos Personales de Aprendizaje: claves para el ecosistema educativo en red. Alcoy: Marfil. Recuperado de <https://goo.gl/O8sQln>
- Himanen, P. (2002). La ètica del hacker y el espíritu de la era de la informació. Barcelona: Ediciones Destino.
- Lara, T. (2010). Claves para diseñar actividades críticas y creativas en las aulas.(133-143) en Confirma 2010. Leer para aprender. Leer en la era digital. Madrid: MEC.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Es mantenen tots els continguts inicialment programats en la guia docent.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

La docència es redistribuirà inicialment en blocs de 2 dies de classe a la setmana en setmanes alternes atès el criteri establert des de Junta de Govern de buscar la màxima presencialitat i garantir la seguretat d'alumnat i professorat. No obstant això, l'organització definitiva es determinarà en funció del context sanitari-acadèmic i la normativa institucional, podent donar lloc a variacions que no poden ser contemplades a priori.

Les classes teoricopràctiques ocuparan 60 hores de l'estudiantat, de les quals, 30 seran de presencialitat a l'aula. 90 hores són d'estudi i treball autònom.

Les sessions que no permetin l'assistència presencial en classe comptaran, a més d'amb els materials i lectures habituals, amb materials curriculars alternatius com ara videoconferències gravades, lectures complementàries o activitats a realitzar mitjançant l'aula virtual. En cas necessari, es podrà flexibilitzar la relació i la durada entre activitats pràctiques i teòriques, en funció de les circumstàncies. Es reforça, per tant, el principi de treball autònom per part de l'estudiantat tant per a les activitats teòriques i de reflexió, com per a la realització de treballs de caràcter pràctic.

El professorat estarà disponible en el seu horari de tutories tant presencials com virtuals, per a la resolució de dubtes, encara que es prioritzarà i reforçarà l'atenció a distància tant individualitzada com col·lectiva per al seguiment de treballs en grup a través del correu electrònic i de videoconferències

3. Metodologia docente

La docència combinarà les classes presencials amb la no presencialitat, síncrona o asíncrona, generant l'anomenat model híbrid i que, en tot cas, sempre ha de considerar la previsió de l'evolució de la pandèmia, així com les possibles mesures preventives.

Quant a les classes presencials i seguint les directrius de Junta de Govern i del propi Deganat del centre, hauran de tenir un caràcter participatiu i centrar-se bàsicament en la resolució de dubtes, així com la realització d'activitats. En tot cas i com a regla general, potenciant la participació de l'estudiantat.

4. Avaluació

L'avaluació, tal com es planteja en la Guia Docent original tindrà un caràcter d'avaluació contínua. Així doncs, es mantenen les activitats avaluables de la guia original: Seguiment periòdic del progrés dels estudiants, tant a l'aula des de la presencialitat com des de l'aula virtual, així com en tutories individuals i en grup (des de la virtualitat). Avaluació dels treballs encomanats.

Valoració de la participació individual i en grup, en les tasques que es realitzin a través del contacte presencial i a distància. Proves i treballs escrits.

Prova d'avaluació final: A aquells o aquelles alumnes que optin per un examen únic per causa d'impossibilitat de seguiment de les classes i activitats presencials o no presencials se'ls farà una prova única a desenvolupar el mateix dia previst per a l'examen final oficial.

5. Bibliografia

Es manté la bibliografia recomanada, encara que algun material no fàcilment accessible, es pugui substituir per les anotacions i materials que es pugen a l'aula virtual, excepte en aquelles lectures recomanades disponibles en les bases de dades que té subscrita la UV.